Alojzija Zupan Sosič, **Interpretacija slovenske književnosti,** Seminar za učitelje v tujini, februar 2015

LITERARNI KVIZ – **DOBRODOŠLI V SLOVENSKI KNJIŽEVNOSTI**

Povežite ustrezne enote med seboj (npr.: Prešeren–romantika–*Poezije*)

AVTOR	OBDOBJE	KNJIGA
Marko Sosič	**reformacija**	*Čečica, motnjena od ljubezni*
Srečko Kosovel		*Cvetje v jeseni*
Ivan Tavčar	**moderna**	*Integrali*
Barbara Korun		*Balerina, Balerina*
Andrej Rozman Roza	**romantika**	*Vzporednice*
Simon Jenko		*Poezije*
Tone Pavček	**realizem (med romantiko in realizmom)**	*Pesmi*
France Prešeren	**sodobna književnost**	*Brvi čez morje*
Suzana Tratnik	**književnost med obema vojnama (1914–1945)**	*Majhnice in majnice*

SEZNAM SLOVENSKIH KNJIŽNIH NOVOSTI

A) PESMI
Primož Čučnik, 2012: *Mikado*. Ljubljana: Študentska založba (Knjižna zbirka Beletrina).
Miklavž Komelj, 2008: *Nenaslovljiva imena*. Ljubljana: LUD Literatura.
Barbara Korun, 2011*: Pridem takoj*. Ljubljana: KUD Apokalipsa.
Katja Perat, 2011: *Najboljši so padli*. Ljubljana: Študentska založba (Knjižna zbirka Beletrina).
Nataša Velikonja, 2007: *Poljub ogledala*. Ljubljana: ŠKUC.
B) PRIPOVEDI
Tomaž Kosmač, 2008: *Punk is dead*. Ljubljana: Študentska založba (Knjižna zbirka Beletrina).
Mojca Kumerdej, 2011: *Temna snov*. Ljubljana: Študentska založba (Knjižna zbirka Beletrina).
Marko Sosič, 2011: *Iz zemlje in sanj*. Maribor: Litera.
Urška Sterle, 2010: *Večno vojno stanje*. Ljubljana: ŠKUC.
Suzana Tratnik, 2005: *Vzporednice*. Ljubljana: ŠKUC.
C) ROMANI
Borut Golob, 2011: *Smreka bukev lipa križ*. Ljubljana: Modrijan.
Aljoša Harlamov, 2009: *Bildungsroman*. Maribor: Litera (Knjižna zbirka Piramida).
Nataša Kramberger, 2007: *Nebesa v robidah.* Ljubljana: Javni sklad republike Slovenije za kult. dejavnosti – revija Mentor (Zbirka Prvenke).
Maruša Krese, 2012: *Da me je strah?* Novo mesto: Goga.
Florjan Lipuš, 2013: *Poizvedovanje za imenom*. Maribor: Litera.
Č) DRAME
Evald Flisar, 2006: *Drame.* Ljubljana: Sodobnost.
Gregor Fon, 2011: *Pes pizda in peder*. Ljubljana: tipkopis drame.
Vinko Möderndorfer, 2003*: Limonada slovenica: 4 komedije*. Ljubljana: Knjižna zadruga.
Dragica Potočnjak, 2007: *Za naše mlade dame.* Sodobnost, letn. 71, št. 7/8, 864–923.
Simona Semenič, 2012: *5fantkov.si*. Ljubljana: tipkopis drame.

Deset predlogov

1) FRANCE PREŠEREN: Povodni mož, *POEZIJE*

Od nekdaj lepe so Ljubljanke slovele,
al lepši od Urške bilo ni nobene,
nobene očem bilo bolj zaželene
ob času nje cvetja dekleta ne žene. -
Ko nárbolj iz zvezd je danica svetla,
narlepši iz deklic je Urška bila.

Mnogtére device, mnogtére ženice
oko je na skrivnem solzé preliválo,
ker Urški srce se je ljubega vdalo;
al ljubih bilo je nji vedno premalo.
Kar slišala moških okrog je slovét,
skušála jih v mreže razpete je ujet.

Je znala obljúbit, je znalá odreči,
in biti priljudna, in biti prevzetna,
mladenče unémat, bit staršim prijetna;
modrij in zvijač je bila vseh umetna;
možake je dolgo vodila za nos,
ga stakne nazadnje, ki bil ji je kos.

Na Starem so trgu pod lipo zeleno
trobente in gosli, in cimbale pele,
plesále lepote 'z Ljubljane so cele
v nedeljo popoldan z mladenči vesele;
bila je kraljica njih Urška brhka,
plesáti ni dolgo nje volja bila.

Jih dókaj jo prosi, al vsakmu odreče,
prešerna se brani in ples odlašuje,
si vedno izgovore nove zmišljuje,
že sonce zahaja, se mrak približuje;
že sedem odbila je ura in čez,
ko jela ravnat se je Urška na ples.

Al, ker se ozira, plesavca si zbira,
zagleda pri mizi rumeni junaka;
enacga pod soncam mu ni korenjaka,
želi si plesáti z njim deklica vsaka -
omrežit ga Uršika lepa želi,
zaljubljeno v njega obrača oči.

To videt, mladenič se Urški približa:
"Al hôtla bi z mano plesati?" ji pravi,
"kjer Donava bistri pridruži se Savi,
od tvoje lepote zaslišal sem davi,
že, Uršika zala! pred tabo sem zdaj,
že, Uršika zala! pripravljen na raj!"

To reče in se ji globoko prikloni,
sladkó mu nasmeja se Uršika zala:
"Nobene stopinjice še nisem plesala,
de čákala tebe sem, res je, ni šala -

zatorej le hitro mi roko podaj,
lej, sonce zahaja, jenjuje že raj!" -

Podal ji mladenič prelepi je rôko,
in urno ta dvá sta po pódu zletela,
ko de bi lahké peretnice imela,
bila bi brez trupla okrog se vrtela,
ne vidi se, kdaj de pod noga udar',
plesala sta, ko bi ju nosil vihar.

To videti, drugi so vsi ostrmeli,
od čudeža godcam roké so zastale;
ker niso trobente glasova več dale,
mladenča nogé so trdó zaceptale;
"Ne maram," zavpije, "za gosli, za bas,
strun drugih, ko plešem, zapoje naj glas!"

So brž pridrvili se črni oblaki,
zasliši na nebu se strašno gromenje,
zasliši vetrov se sovražno vršenje,
zasliši potokov derečih šumenje,
pričjóčim po koncu so vstali lasje -
oh, Uršika zala, zdaj tebi gorje!

"Ne boj se, ti Urška! le hitro mi stópi,
ne boj se," ji reče, "ne boj se gromenja,
ne boj se potokov ti mojih šumenja,
ne boj se vetrov mi prijaznih vršenja;
le urno, le urno obrni peté,
le urno, le urno, ker pozno je že!"

"Ah, majhno postojva, preljubi plesavec!
de jaz se oddahnem, de noga počije."
"Ni blizo, ni blizo do bele Turčíje,
kjer v Donavo Sava se bistra izlije;
valovi šumeči te, Urška! želé,
le úrno, le urno obrni peté!" -

To reče, hitreje sta se zasukála,
in dalje in dalje od pôda spustila,
na bregu Ljubljance se trikrat zavila,
plesáje v valove šumeče planila.
Vrtinec so vidli čolnarji dereč;
al Uršike videl nobeden ni več.

2) ANDREJ ROZMAN ROZA, Urška

Res hudo je, če prelep
si za ta povprečen svet.

Ko je v mestu veselica,
nasmejana so vsa lica.
godba menja se nenehno:
polka, rokenrol in tehno.
vse se plete, vse se zvija.
vse bolj raste evforija,
moški, ženske, stari mladi,
vsi se imajo strašno radi.

Urško, ko ob njej parkira,
kar potrese od nemira.
Hrup pa utihne, luč se utrne
in iz silhuete črne
vstane tip, visok, koščen,
lep kot kakšen maneken.
Ko pa še čelado sname,
zdi se, da je iz reklame.

Urška srepo bulji vanj,
kot bi bil pred njo ekran,

Urška se v ekstazi meče,
da si skoraj zlomi pleče,
tip pa tudi ni od muh,
krepek je, čeprav je suh,
in obvlada rokenrol,
Urško dol gor naokol
suče, bog ga nima rad,
kot najboljši akrobat.

In ker ve, da tip je pravi,
Urška nikdar se ne ustavi,

V celem mestu eno samo
bitje zgleda kot bolano.
to je Urška lepotica,
ki prav kislega je lica.

Bolj, ko gleda te ljudi,
bolj je jasno, da ga ni
tipa, ki bi bil dost lep,
da bi šla se z njim vrtet.
In ko se opolnoči
vse še kar brez nje vrti,
grabit jo začne obup,
kar zasliši čuden hrup
vse glasneje in vse bliže,
da prevpije mile viže,
ko iz temnega obzorja
vstane bleda luč motorja.

Luč počasi, kot da išče,
tava tja, kjer je plesišče,
spremlja pa jo takšen zvok,
da vse pade godcem z rok,
saj rohni in ropota,
kot iz drugega sveta,
dokler končno ne ustavi
se ob Urškini postavi.

tip pa reče: "Živjo mala,
a bi malo zaplesala?"
In, ker godba kar molči,
tipček jezno zakriči:
"Kva je, bend, a bo že kej?!
Eno hitro zaigrej! "

"Končno mene vreden tip,"
dahne Urška in čez hip
vsa v ljubezni zagori,
da ji plamen iz oči
švigne s tako energijo,
da prisotni onemijo,
češ kako je to mogoče
da ni tipu v ksiht nič vroče.

Bend pa kakor nor zašpila,
da so v ognju vsa glasbila.
Saksofoni zažarijo,
iskre od činel letijo
in dim se vije iz kitar,
da se zdi, da je požar.
ko se lepi par teles,
zapodi v divji ples.

vse dokler ne pride ura,
ko je končno konec žura.
Tákrat reče Urška zala:
"Strašno dobro sva plesala,
skoraj več ne čutim nog,
daj zapelji me en krog."

Tipček najprej hladno pljune
velik kos žvečilne gume
ter zakurbla, stisne plin,
Urška, ki sedi za njim,
pa ljubeče se oklene
hladne, črne in koščene
soplesalčeve postave
in že planeta v daljave.

Že popoldne se razve,
da, kjer most čez Savo gre,
neurejene so bankine,
in asfaltne izbokline
ter pretirana hitrost
bili so vzrok, da je zgrešil most.
Zvlekli so motor iz reke,
a od njiju niti obleke.

3) SIMON JENKO, Naš maček, *PESMI*

V soboto obesil se je.
zaljubit' se nikdar nikar!
prišel je domov ves zaspan,
Če dolgo živet' vam je mar,
Naš maček je jokat začel,
Naš maček je ljub'co imel,
o joj, če več zdrava ne bo!
vasovat noč vsako je šel;
To žalost v eksempel povem
In ko mu res vzame jo smrt,
ko mežnar odzvonil je dan.
Zbolela je ljub'ca močno,
nobene več miši ni ujel.
okoli se plazi potrt,
življenje sovražit' začne –
neskrbnim vam mladim ljudem:

4) SREČKO KOSOVEL, Jesen, *INTEGRALI*

---------- dež rosi,
---------- so----------poti,
----------je----------jutro.

----------, ---------- ne šumi.
---------- ---------- pot hiti?
---------- je ----------jutro.

---------- se prebudi,
----------, ----------.
----------je ----------jutro.

5) MARKO SOSIČ: *BALERINA, BALERINA* (1991)

Zdaj sem spet na prstih. Poslušam. Karlo igra. Na harmoniko. Prsti me bolijo. Zagrabim za krožnik, stisnem ga v roki in potem ga zaženem v vrata. Vsi se sklonijo. Krožnik se razbije. Basta za danes, pravi Karlo in spravi harmoniko. Srečko poškili vame in gre. Vsi grejo na dvorišče, vidim jih. Vzamem še drugi krožnik, razbije se v vratih. Mama pobira koščke. Že prav, že prav, Balerina, in začne peti. Mama poje.

Voolare, o, o! Cantare, o, o, o, o ...

Zdaj sva v veži, obe. Drživa se za roko in pojeva.

Nel blu, dipinto di blu, felice di stare lassu ...

Mama ima lep glas. Slišim ga tudi, ko ne poje, ko ne govori. Tu notri ga slišim. Drži me za roko in poje. Sredi veže. Zapre vrata. Mama pravi, da so glavna. Počakaj, pravi. Zapre jih. Ne vidim več dvorišča. Da se ne bojo jezili sosedje, reče in pojeva naprej, na ves glas, ker so zdaj vrata zaprta. Če poje mama z mano, me ni več strah.

6) SUZANA TRATNIK, Prosim te, nehaj se igrati Johana, *VZPOREDNICE* (zbirka kratkih zgodb), 2005

Vsako popoldne sem obiskala Vesno. To sem naredila zelo previdno. Najprej sem se prepričala, da pred hišo ni avta njenega strica. Njen stric je bil namreč zdravnik. Nekoč mi je ugotovil mumps in od takrat sem se ga izogibala. Lahko bi mi ugotovil kar koli – zdravniki so za to.
Strica ni bilo. Vesna je sedela na pragu, zraven krožnika z ostanki ocvrtih kruhkov, in s prstom zamišljeno slinila kraste na nogah.
"Prinesla sem ti pokazat Johana," sem rekla.
Vesna si je še naprej slinila noge, ne da bi dvignila glavo.
"Prinesla sem ti pokazat Johana," sem rekla.
"Katerega Johana?"
"S sabljo, vendar!"
"Pokaži!"
Dala sem ji strip, ki sem ga kot neprijetno presenečenje skrivala za hrbtom. Na naslovnici je bil mušketir s kozjo bradico, štrlečimi brki in z drobnimi očmi. Desna roka mu je počivala na izrezljanem ročaju sijoče sablje.
Vesna je pazljivo pogledala naslovnico. Nehala si je sliniti noge.
"Ne", je rekla.
"Kaj ne?"
"Ne moreš reči, da je Johan."
Osupnila sem. Hotela sem ji pokazati skrivnostnega Johana, ona pa trdi, da to ni Johan!
"Kako veš, da je Johan?" me je vprašala poudarjeno resno.
"Pa saj *je* Johan!"
"Ja, kdo ti je pa to povedal?"
"Vem, da je Johan!"

7) TONE PAVČEK: Besedovanje, *MAJHNICE IN MAJNICE* (pesniška zbirka), 2009

Če biva pek v opeki,
se skriva v mraku rak,
potem je lek v obleki
in v vsakem vlaku lak.

Če je v kravati krava,
v rabarbari barbar,
potem uboga para tava
pod paro in išče par.

Če ton v zatonu tone,
bonton kot roka gre v rokav,

potem je Tonetov na tone
in v vsakem Pavčku pav.

Če sede Tone med besede,
potone v njihov žlak
in pase lepih tonov črede
za besedopolni besednjak.

8) ANDREJ ROZMAN ROZA: Skopuh*, BRVI ČEZ MORJE*, 2009
Zarad mejhnosti jezikovnga trga slovenska kultura klub mejhnim materialnim vložkom ne prnaša velikih donosov! Kko je lahko tko mejhn trg sploh nastau, o tem pa govori zanimiva legenda z naslovom »Kako je prišlo do Prešerna«.
»Potem k je Bog ustvaru svet in človeka in je svet ostou en sam, ludi je blo pa zmer več, so se ti zmer bl razlikval med sabo. In da se ne bi več prepiral, se je neko nedelo, k so se kt ponavad pred nim zbral ludje, Bog odloču, da svet razdeli med posamezna ljudstva. In k je to naredu, se je, da bi se odpočiu od zemlskih pritlehnosti, zadovolno ozru v vesolje. Takrt pa je pred nega prteku Slovenc.
»Sm slišou, da si razdelu svet,« je reku z zasoplim očitajočim glasom.
»Ja, res je,« je počasi izdavu Bog, k je že slutu težave.
»In kako, da jz nism nč dobiu?« je skor zajokou Slovenc.
»Najbrž zato, k si mankou,« je reku Bog.
»Ja kko nej bi pa vedu, da boš glih dons deliu svet! Mislu sm, da boš spet kej o strpnosti in lubezni do bližnga nakladou, pa sm šou rajš delat.«
»U nedelo si delou?« je Bog dvignu obrvi.
»Ja sej sm vs čs, k sm delou, na tebe mislu.«
In ker je Bog kr moučou, je Slovenc dodau: »Ja jz ne morm pomagat, če mi med tednm zmanka časa za vse. Dopoudne služba, popoudne fuš – če je človk pridn, zmer kej dela ostane še za čez vikend.«
»Pa sej lahko kej prestavš tud na nasledn tedn,« je biu neizprosen Bog.
»A mi mogoče kdo garantira, da bom nasledn tedn še živ?!« je Slovenc prešou u protinapad. »Sploh pa ne razumm, kko lahko men očitaš deu u nedelo, če si u nedelo delou tud ti!«

9) BARBARA KORUN: Samo poslušam (nenaslovljena pesem), *Čečica, motnjena od ljubezni* (zbirka Koderjana), 2014

Samo poslušam, ne znajdem se (še).
Kdo so tukaj *naši*? Ko rečejo, da
ta in ta govori *po naše*, sem jaz zraven,
jaz iz Ljubljane? Včasih rečejo,
"Ne znam dobro *po vaše, slovensko*,"
kot da bi *po naše* ne bilo slovensko.

Povsod po robovih, ob mejah
je tako, v najlepšem *slovenskem* narečju
se opravičijo, da ne znajo *slovensko*.
Je kriva zgodovina, da nimamo občutka,
da spadamo skupaj, če ne po drugem,
po jeziku? Je kriva politika, kjer *pravi* jezik
govori le *nekaj izbrancev* v Ljubljani?
Na *neprave* so vsi pozabljali.
Zato je prav, da to pišem v ambasadi
i z b r i s a n i h.

(Tudi *pravo* literaturo piše le
nekaj izbrancev. Nočem biti med njimi.
Jaz pišem tako nepravo, napačno.
narobe, obrobno, kot le zmorem.)

10) IVAN TAVČAR, *Cvetje v jeseni*, 1917, odlomek

Najprej se je pred nas postavila velika skleda celega krompirja, iz katere se je močno kadilo. Mati Barba je na mizo za družino natrosila velik kup soli, za naju z gospodarjem pa manjšega. Sad zemlje smo jemali iz sklede, ga solili in jedli. Ko sta bila v posodi zadnja dva kosa, ju je pograbil hlapec Danijel, rekoč:
"Ostati nič ne sme!"
Nato je prišel na vrsto sok, v katerega je vrgla gospodinja veliko kepo rumenega masla. Vsak je dobil leseno žlico – ki bi jo ti, Marica, komaj bila spravila v svoja usteca – skupno smo zajemali, pridno in z vnemo. Tu in tam je Liza zavpila nad Danijelom:
"Ne lovi samo štrukljev!"
Pa hlapče se ni dosti brigalo za to karanje. Ko je bilo le še malo v skledi, je to k sebi potegnil, režeč se:
"Da ne bo mati mislila, da slabo kuha!"

11) HERTA MÜLLER, Švabska kopel (*Nižave*), 1982

Sobota zvečer. Kopalniška peč ima žareč trebuh. Prezračevalno okence je trdno zaprto. Pretekli teden se je dveletni Arni zaradi hladnega zraka prehladil. Mati majhnemu Arniju z izpranimi hlačkami umiva hrbet. Majhen Arni tolče okrog sebe. Mati majhnega Arnija dvigne iz kadi. Ubogi otrok, reče stari oče. Tako majhen otrok se še ne bi smel kopati, reče stara mama. Mati stopi v kad. Voda je še vroča. Milo se peni. Mati si drgne sive rezance umazanije z vratu. Materini rezanci plavajo po vodni površini. Kad ima rumen rob. Mati stopi iz kadi. Voda je še vroča, zakliče mati očetu. Oče stopi v kad. Voda je topla. Milo se peni. Oče si drgne sive rezance s svojih prsi. Očetovi rezanci plavajo z materinimi rezanci na vodni površini. Kad ima rjav rob. Oče stopi iz kadi. Voda je še vroča, zakliče oče stari materi. Stara mati stopi v kad. Voda je mlačna. Milo se peni. Stara mati si drgne sive rezance s svoji ramen. Rezanci stare matere plavajo z materinimi in očetovimi rezanci na vodni površini. Kad ima črn rob. Stara mati stopi iz kadi. Voda je še vroča, zakliče stara mati staremu očetu. Stari oče stopi v kad. Voda je ledeno hladna. Milo se peni. Stari oče si drgne sive rezance s komolcev. Rezanci starega očeta plavajo z materinimi, očetovimi in rezanci stare matere na vodni površini. Stara mati odpre vrata kopalnice. Stara mati zre v kad. Stara mati ne vidi starega očeta. Črna voda za kopanje pljuskne čez črni rob črne kadi. Stari oče je najbrž v kadi, si misli stara mati. Stara mati za sabo zapre vrata kopalnice. Stari oče izpusti kopalno vodo iz kopalne kadi. Materini, očetovi in rezanci stare matere in starega očeta krožijo nad odtokom,

Švabska družina sedi sveže okopana pred ekranom. Švabska družina sveže okopana čaka na televizijski film v soboto zvečer.

SUGESTIJE IZ VREČE DOMIŠLJIJE

1, 2) FRANCE PREŠEREN: Povodni mož, *POEZIJE;* 1847 2) ANDREJ ROZMAN ROZA, Urška

Kaj vas je v prvi pesmi prevzelo in/ali prestrašilo? Zakaj je pesem balada in kaj je druga pesem? Ali je bila Urška za svojo prevzetnosti in izbirčnost prehudo kaznovana? Katera pesem (Povodni mož, Urška) vam je bolj všeč in zakaj?

3) SIMON JENKO, Naš maček, *PESMI,* 1865
Kako deluje pesem na bralce? Ali je tragična ali komična? Se strinjate z naukom, ki ga posreduje (mladim)? Zakaj bi jo priporočili v branje svojemu prijatelju?

4) SREČKO KOSOVEL, Jesen, *INTEGRALI,* 1967
Ali vam je všeč pisanje pesmi in zakaj? Kako se je razlikovala vaša pesem od Kosovelove? Kateri letni čas vam je najbolj všeč? Kaj pa jesen? Ali ima razpoloženje v pesmi podobnosti z razpoloženjem v vašem mestu jeseni?

5) MARKO SOSIČ: *BALERINA, BALERINA* (1991)
Poskušajte ugotoviti, koliko je stara glavna junakinja romana. Ali vas moti, da pripoveduje tako preprosto in zakaj? Celoten odlomek uprizorite kot nemo igro Balerine tako, da pokažete vse, kar se dogaja v odlomku in vse, kar opisuje Balerino. Kakšno vlogo odigrajo v odlomku verzi znane popevke? Poslušajte celotno pesem D. Modugna **Nel blu dipinto di blu** (Volare) in se pogovorite o njenem pomenu. Ali bi znali (tudi brez poznavanja celotnega romana) razložiti naslov romana?

6) SUZANA TRATNIK, Prosim te, nehaj se igrati Johana, *VZPOREDNICE* (zbirka kratkih zgodb), 2005
Preberite besedilo po vlogah in ugotovite, kaj je jedro spora med prijateljicama. Pri branju izmenjujte vloge tako, da bo prvič bolj užaljena in glasna Vesna, drugič pa Marina. Kako bi, glede na poznavanje tega odlomka, označili obe deklici? Kakšen se vam zdi njun prepir? Ali se vam zdi smešen in zakaj? Napovejte, kaj se bo zgodilo na koncu te kratke zgodbe. (Konec: Deklici se igrata sabljanje, Marina se vživi v vlogo Johana in po nesreči zabode prijateljico v oko. Zelo ji je hudo, hkrati pa jo je strah, kaj bodo rekli starši. Vesna je ne zatoži, pove le, da ji je to storil Johan, Marina ji v znak zahvale podari svoj puding.)
Še sami sestavite kratko besedilo, ki naj temelji na prepiru – lahko (tudi) obdržite ključne besede tega odlomka.

7) ANDREJ ROZMAN ROZA: Skopuh*, BRVI ČEZ MORJE*, 2009
Razložite jezikovne posebnosti drame. Ali je besedilo razumljivo, čeprav je zapisano v pogovornem jeziku? Koliko ta pogovornost prispeva k različnim dimenzijam odlomka (npr. humor, ironija, domačnost)? Zapišite besedilo še v zbornem jeziku in komentirajte razlike. Kako sta v besedilu označena Slovenec in Bog? Preberite preostanek besedila v *Antologiji sodobne slovenske literature* (2010) in njun odnos še bolj natančno razložite.

8) TONE PAVČEK: Besedovanje, *MAJHNICE IN MAJNICE* (pesniška zbirka), 2009
Poiščite besedne igre v pesmi in razložite njihove pomene. Ali poznate starinsko oz. zastarelo besedo žlak? (žlak ima tri pomene: poškodba ali rana od udarca, spodnji nasuti rob vinograda, veža – zadnja dva pomena sta narečna). Ali vam je pesem všeč in zakaj? Napišite še sami nekaj besed, ki skrivajo v sebi druge besede in pomene.

9) BARBARA KORUN: Samo poslušam (nenaslovljena pesem), *ČEČICA, MOTNJENA OD LJUBEZNI* (zbirka Koderjana), 2014
Zaprite oči in si poskušajte predstavljati, kateri izrazi so napisani v poševnem tisku. Preverite še enkrat v pesmi in se pogovorite, zakaj so prav ti zapisani v kurzivi. Kakšno je razmerje naši-vaši in zakaj? Ali tudi vi občutite takšno razdaljo do knjižnega/zbornega/slovenskega jezika? Razložite verze v oklepaju.

10, 11) IVAN TAVČAR, *Cvetje v jeseni*, 1917; HERTA MÜLLER, Švabska kopel (*Nižave*), 1982

Kako je opisano družinsko razpoloženje v prvem in kako v drugem besedilu? Kaj je smešno ali komično v obeh besedilih? Katero besedilo bolj preseneti ali šokira bralca in zakaj? Katero ima več značilnosti lirskega/lirizacije in kje?

Rešitvi pesmi Naš maček in Jesen

1) Naš maček je ljub'co imel,
vasovat noč vsako je šel;
prišel je domov ves zaspan,
ko mežnar odzvonil je dan.

Zbolela je ljub'ca močno,
o joj, če več zdrava ne bo!
Naš maček je jokat' začel,
nobene več miši ni ujel.

In ko mu res vzame jo smrt,
okoli se plazi potrt,
življenje sovražit' začne -
v soboto obesil se je.

To žalost v eksampel povem
neskrbnim vam mladim ljudem:
Če dolgo živet' vam je mar,
zaljubit' se nikdar nikar!

2) Droben dež rosi,
bele so kraške poti,
sivo je zgodnje jutro.

Bor, bor ne šumi.
Kam ta pot hiti?
Sivo je zgodnje jutro.

Brinjevka se prebudi,
vztrepeta, vzleti.
Sivo je zgodnje jutro.